

ærede Medlem og hans nærmeste Meningsfæller atter i samme Forhold til det nuværende Ministerium; de hilse paany dette Ministerium som Ministeriet med det klare Standpunkt, som det stærke Ministerium, med hvilket de kunde have Lykt til at optage en fortsat Kamp. Dette Standpunkt, i den Henseende at ønske en selvstændig Klarhed, har naturligvis sit Aitalende; der er noget vist psykologisk Aitalende derved; man kan forstaa, at Enkeltmand kan føle sig tiltalt deraf i den Grad, at han kunde ønske at komme til at være stillet paa et saadant klart Standpunkt. Men Set er, mine Herrer, hvad man som Enkeltmand kunde føle sig tiltalt af efter sit Temperament, efter hele sit Anlæg; et Andet er, om det er forsvarligt at stille sig saaledes. Naar Spørgsmaalet er, om det vil være muligt at føre vort Samfund fremad til nogen virkelig gavnlig Udsvikling, da stiller Sagen sig en hel Del anderledes. Jeg vil for mit Vedkommende sige, at jeg deler ikke denne Betragtning. Naar der i dette Dieblik bliver Spørgsmaal om, hvem der har seiret, Ministeriet eller Folkethinget, saa kunne derom Meningerne være delte. Jeg beklager, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg) har sluttet sig til sine tidligere Modstandere i den høitlydte Erklæring om, at det er Ministeriet, der gaar seirrig ud af denne Kamp. Jeg antager med fuld Grund, at der kan tvistes om, hvem der i den Henseende gaar seirrig ud af Stillingen; og jeg føier netop til, at for min Betragtning er det Gunstige ved Stillingen i dette Dieblik, at der kan tvistes derom. Jeg anser det ikke for at være nogen politisk Lykke for et Folk, at der begyndes og gennemkæmpes til Enden en Kamp med den Opgave fra den ene eller den anden Side at knuse sine Modstandere. Jeg tror ikke, at det er noget lykkeligt Resultat at naae til, hvad enten det bliver den ene eller den anden Side, der kom til paa den Maade at ligge under, at man maatte erkjende, at Nederlaget var afgjort. Følgen af et saadant Resultat vilde, hvad enten det var den Side, hvorpaa jeg staar, eller den modsatte, der kom til at ligge under, blive, at de, der vare komne til at ligge under, vilde trække sig tilbage fra den politiske Virksomhed i Forbittrelse og vilde holde sig rolige en Tid og gemme deres Harm, indtil det Dieblik kom, at de paany kunde træde frem og benytte et eller andet Dieblik, hvor Begivenhederne og Omstændighederne

kunde medføre, at Dieblikket var gunstigt til at tage Revanche; dette vilde jeg anse for en overordentlig stor Mykke for Folket. Hvis jeg skulde beklage Noget ved det, der skete i Maret 1849, saa skulde det netop være det, at en Side af Folket blev saa stærkt overvundet, at den sølte sig berettiget til eller i alt Fald sølte Anledning til at trække sig tilbage fra de politiske Forhandlinger og afvente et Dieblik, da Omstændighederne kunde medføre, at den kunde søge sin Opreisning; Resultatet deraf blev Grundlovsforandringen i 1866. Jeg er overbevist om, at dersom vi nu naaede til et saadant Resultat, hvorefter enten den ene eller den anden af de hidtil kæmpende Parter kom til saaledes at ligge under, at den maatte erkjende, at dens Nederlag var afgjort, da vilde Resultaterne blive de samme, enten det blev den ene eller den anden Part; den vilde afvente det Dieblik, da Folket under andre Indtryk var saaledes paavirket, at den kunde gennemføre den Politik, som den tidligere ikke havde magtet at gennemføre. Men kommer man ind paa denne Bei, altsaa igennem en mere eller mindre voldsom Omvæltning af det Bestaaende fra den ene eller den anden Side, saa siger jeg, at man kan meget let rose sig af Seiren, men det er ikke en Seir, som i Virkeligheden er til Folkets Gavn. Det er derfor min Opfattelse, at naar man i dette Dieblik staar ved Muligheden af et Resultat, der ikke kan siges at være nogen afgjort Sag for nogen af Parterne, saa er det et Resultat, som jeg mener at burde hilse med Tilfredshed. I den politiske Verden gaar det ofte saaledes, at man faar at nøies med halve Resultater. Dette tror jeg ogsaa, man kan sige, er Tilfældet her, at i det Dieblik, Finantslovsforslaget vedtages saaledes, som det her foreligger, saa er det ikke noget Nederlag for Folkethinget, og det er heller ikke noget Nederlag for Ministeriet, men det er et Udtryk for, hvad man under alle Omstændigheder har troet fra begge Sider at kunne og at burde slutte sig til. Maa jeg endnu kun tilføie een Ting, at naar man skulde sige med Rette om noget Punkt, at der havde Ministeriet Estrup seiret, saa er det dette, at Ministeriet nu staar over for den gamle Opposition stærkere splittet, end da det modtog den; det er det Punkt, med Hensyn til hvilket der kan siges, at Ministeriet Estrup har vundet en Seir. Det traadte til over for en Opposition, der var